

fondo de las grietas y anfractuosidades de las rocas, donde no llegan á turbar su sosiego ni los ojos ni las manos del malacólogo montañés. Sin duda nuevas excursiones por la región en que están incluidas nos darán á conocer otras nuevas colonias de esta especie pero de las anotadas se deduce que es eminentemente de la *zona alpina* pues no se encuentra más que alrededor de los dos mil metros de altura, en lugares húmedos y musgosos y siempre en número reducido de individuos.

Barcelona. Octubre 1911.

JUAN B.^a DE AGUILAR—AMAT.

Les Cicindeles Catalanes (Col.)

C. híbrida L. y var.

PER ASENCI CODINA

També aquexa cicindela es troba ben representada á Catalunya, puig amés de la forma trónch ó tipical *hybrida*L., es troben axis matéix llurs varietats *riparia*Lat. et Dej. y *marítima* Lat. et Dej., ab algunes aberracions de dibuix y color molt interessants.

Molt poch material, he pogut consultar sóbre aquexa molt pro-téica cicindela, tan sols les comunicades pel consoci Sr. Ferrer y Vert, les recullides en les meves excursions, encare no molt nombroses, y alguna qu'altre ullada á les del nostre museu municipal; però crech ab bon fonament, que además de la forma trónch, en quant á varietats no s'en troben aquí d'altres que les esmentades, y en quant á aberracions de dibuix ó color, molt pocas més, pôt-ser únicament la *v. riparia ymontana* Charp, de la que daré també la descripció més avall, per si algun més afortunat entomólech, cassant pèl Pirineu, 'm dona una grata sorpresa capturant-la; veus ací 'ls noms especials:

Els exemplars color bronze-eram, escut del coll més estret en la part posterior qu'en l' anterior, tót lo més insignificanment més ample en la part posterior; elitre variable, ample poch u oval, sèmpre ample y més aixamplat posteriorment, casi arrodonit; espina final de la sutura, retirada; macula humeral casi sèmpre closa, macula apical, y una faixa 'l mitx generalment poch dilatada arran de la vora exterior, doblegada 'l travers ab forma d'un ample y curt gàn-xol; tarses forts casi de la llargada de llur tibia; son la forma trónch ó tipical, = *C. hybrida* L. S. N. ed. X. p. 407.

Els mateixos exemplars, ab la màcula humeral desclosa, = a. *in-humeralis* Beuth. E. N. 1893, p. 136.

De les nou altres aberracions de dibuix y color batejades pèls autors y generalment admeses, l'única espanyola, és la de color d' un eram roig, ab dibuix ample y grossos eczemplars, que 's troba á Castella (Cuenca); és la a. *Korbi* Beuth., sinonimia de la a. *lagunensis* Gauth., y de la cual el Dr. Horn n'a fét una subsp..

Aqueixa forma trónch, es la més geograficament difundida, d'Alger (Lucas) y Espanya hasta la Siberia àrtica, Nord de l'Asia menor, Arolkaspian, Nord de Mongolia (Beuthin). Habita 'l plà y baixa montanya, de primavera fins molt tart de l' estiu. Els exemplars tí-pichs, qu' he vist d'aquí Catalunya, portan á l'etiqueta Tarrasa, sense indicació del mes de la troballa, però és de creurer que serà 'n lo temps esmentat, y que no faltará en altres localitats.

En l' alta montanya l'anterior forma trónch 's veu substituïda per la var. *riparia* Lat. et Dej., ahont domina y es molt més abundant.

Aqueixa varietat, també 's troba per aixó en la baixa montanya barrejada ab la forma trónch, de la qual es una roca local, trobant-se per consegüent transitorias. La var. *riparia* 's caracteritza: molt mes robusta; escut del coll, ample, ab la part posterior més ample que l' anterior; elitre poch, ó molt aixamplat, ventrut, posteriorment arrodonit; espina final de la sutura realsada; macula humeral sempre desclosa, ó tot lo més finament closa; faixa del mitj, poch ó gèns dilatada arran de la vora exterior, ab el gàn-xol mes ó menys en línia recta; granulació del elitre, dèbil, fossetes casi sempre visibles, generalment blaves, d'aquí 'l color predominant blavós ó verdós, també bronzejat ó negre mat; cames bastant robustes.

Aqueixos exemplars, ab la macula humeral desclosa, faixa del mitx ample, al gàn-xol doblegat en bax, color mes ó menys fósch, son el tipo, = var. *riparia* Lat. et Dej. Col. Eur. p. 50 f. 2.

Els mateixos exemplars, ab la màcula humeral closa, son la a. *humeralis* Beuth., però es millor considerar-les cóm sinònimes del tipo *riparia* y no fer diferença.

Els mateixos exemplars, ab la faixa del mitx, ample, recta. apen- nas doblugada, son = a. *rectilinea* Roc. Best. Tab. 41, precedent *rectilinea* Meg. i. l. Dahl. Cat. Col. p. 1. Un béll exemplar en la colecció Ferrer y Vert.

Els exemplars, de forma més allargada, casi paralela, elitre ab granulació espesa, mentres que les fossetes casi desapareixent, pre- dominant un color molt negre mat, tot lo més un color castanya fosch, son = a. *monticola* Hur V. f. Schev. II. p. 4. He trobat aqueixa aberració, no escasa junt ab lo tipo v. *riparia* cassant á úl- tims de Juliol á S. Lloréns de Morunys, provincia de Lleida, en companyia dels nostres consocis P.P. Navás y Marcet, en les riberes del Cardoner. Acostuma correr entre les ximeneres que rosejan el riu, sobre la sorra les codinas ó codols qu'el riu dexa'n sech á l'es- tiu, al reduhir llur marc, després de les grans avingudes del hivern. Com anava humida, al perseguirla no podia dar grans volades, con- seguint sols dar un llarch vol planer, sens enlayrar-se y dexant-se atrapar fàcilment; d'aquí qu'ab comoditat ab la mànega de glassa, s'en puguin capturar algunes, en un temps relativament curt. Un exemplar cassat allí per el P. Navás, es una molt curiosa transitoria de la forma tronch *hybrida* L. sobre llur varietat *riparia*, y la tinch clavada'n la meva colecció. Aquexa transitoria, te de la tí- pica *hybrida* L.; l'escut del coll més estret á la base, la macula humeral closa, la faxa del mitj relativament estreta y dilatada arrán de la vora exterior ab lo ganxol francament doblugat, elitre poch ample; te de la v. *riparia*; robustesa, granulació del elitre, dè- bil, fossetes ben visibles, d'aquí son color blanch-verdós. cames bas- tant robustes. La a. *monticola* Hur. es també citada de Suiza, Vozarlberg, Tyrol. Es propia de l'alta montanya, hasta el limit de les neus. Tant aqueixa a. *monticola* H ser, com la a. *rectilinea* Rol., no crech equivocarme, dan les citacions, com noves per Espanya.

Crech també que podria darse com á catalana la a. *montana*, Charp., descrita sobre exemplars del Pirineu, de color negre-blavós, ab la faixa del mitj recta ab lo ganxol poch doblugat; pero no haven- tla vista, millor será esperar, que'l día menys pensat, á causa d'al- guna feliç troballa, s'puga posar ab certesa, al costat de la a. *monti- cola* H ser en el nostre catálech regional.

La forma tipo v. *riparia*, com he dit, es propia en preferència de l'alta montanya. Es citada, del pirineu, Alpes, Cáucaso, Transylvania. Aquí Catalunya, l'he cassada també á S. Lloréns de Morunys—riberes del Cardoner—codolar de Vilamala, y n'ha vistes de Tarrasa.

Els dats esmentats per la a. *monticola* poden aplicarse igual á la v. *riparia* de la que's una aberració de color y escultura, per influències físiques, probablement degudes al fret.

Dexant l'alta montanya, la baixa y'l plà de l'interior, per acostarnos á la costa, trobém, la varietat *marítima* Lat. et Dej. Aqueixa var es caracteriza: cap y escut del coll, proporcionalment estrets, aqueix últim en la part posterior examplat; elitre, en el mitj poch ample, casi paralel, la major amplitud en lo terç inferior devant de la macula apical, posteriorment troncat al travers y ab la espina final de la sutura, no retirada, ó be posteriorment lleugerament arrodonit ab la espina débilment retirada; més ó menys oviforme, posteriorment més arrodonida; carena de la vora exterior del elitre, francament sortida, algunes vegades dilatada; granulació sempre ben distincta, fossetes clarament visibles; faixa del mitg dilatada arrán de la vora exterior ab lo gánxol casi ó enterament doblegat en angle recte, la porció que passa entre la part de màcula lateral y el nucli final, es proporcionalment molt estreta; color bronse-eram ó tot d'un color castanya obscur; cames débils; tarses posteriors més curts que llurs tibias.

Aqueixos exemplars, color eram, molt raro un poch verdosos y quan son frescos sovint enterament eram roigos, macula humeral closa, son el tipo=v. *marítima* Lat. et Dej. Col. Eur. p.52. f. 4. Aqueixa raça ó varietat's troba en la costa: Inglaterra y França á lo llarch del canals, costas del Nort y Orientals; además en llocs antigament ocupats pèl mar, actualment llacs interiors salats. Maig hasta Agost. Son citats de Marsella, Hamburg, Binnb, Hälingsdorf, Finland, Transbaikalien (Beuthin).

L'exemplar que tinch sota'ls nlls, color eram, es típich v. *marítima* Lat. et Dej.; l'etiqueta diu; Ampurdan-Gerona. Encara qu'el mes de troballa falta, es casi segur que correspon als esmentats y que's troba'n els llocs qu'afecciona á lo llarch de la costa de llevant, corresponent á la província de Girona. De las tres aberracions de la v. *marítima* admeses pèls autors, podria trobarse aquí

Catalunya, la de color negre=a. *obscura* Schilsky; la cito no més per veure si algun día's confirma.

De modo y reassumint, la taula de la *C. hybrida*, observades á Catalunya (1), es aqueixa:

C. hybrida. — Tarrassa; S. Lloréns de Morunys—riberes del Cardoner, transitorias sobre la v. riparia Lat. et. Dej.— id. id.

a. *inumerabis* Beuth.

v. *riparia* Lat. et Dej.

humeralis Beuth

— Tarrassa; S. Lloréns de Morunys—riberes del Cardoner—Vilamala.—

a. *rectilinea* Rol.

— Tarrassa; S. Lloréns de Morunys—riberes del Cardoner.—

a. *monticola* H ser

v. *martima* Lat. et Dij.

— Ampurdá.—

Mongat, Abril 1910.

ASC. CODINA.

(1) Els Srs. Cunsí, y Martorell y Peña. enjel seu Cat. met. y raz. de los Col. obs. en Catal. p. 4. citan: *C. hybrida* L. var. *marítima* Dej. En Cataluña (Saura!).

